

בית משפט לענייני משפחה בקריות

כ"ז אדר א' תשפ"ד, 07 מרץ 2024

תמ"ש 15429-01-20 הבת והאם נ' האב

לפני תובעות
כבוד השופטת גילה ספרא-ברנע
1. הבת
2. האם
ע"י ב"כ עוה"ד אלי אלון

נגד

נתבע
האב
ע"י ב"כ עוה"ד דניאל קורגנוף ויהודית שושני

פסק דין מתוקן

- 1
- 2 1. התובעות, בתו של הנתבע (להלן: "הבת") וגרושתו (להלן: "האם"), הגישו נגד הנתבע, אביה
- 3 של הבת והגרוש של האם (להלן: "האב"), תביעה בגין פרסום לשון הרע.
- 4
- 5 2. הפרסום אינו שנוי במחלוקת, ונשלח ביום 18/12/17 בדואר אלקטרוני למספר גורמים
- 6 בארגון ---, אליו משתייכים הצדדים, כמו גם למקום העבודה של הבת ולבעלה של הבת.
- 7
- 8 3. התביעה עוקבת תביעה קודמת, שהגיש האב נגד הבת והאם (תמ"ש 18-07-42646)(להלן:
- 9 "התביעה הקודמת"), שם ניתן פסק דין ביום 6/11/22. בתביעה הקודמת תבע האב השבת
- 10 כספים, שהבת קיבלה ממנו. הן הבת והאם טענו כי הכספים ניתנו כמתנה והאב טען שניתנו
- 11 כהשקעה, שתניב לו הכנסה. התביעה נדחתה.
- 12
- 13 4. לא ניתנה הסכמה הדדית של הצדדים לנהל את שני התיקים יחד, למרות שתצהירי עדות
- 14 ראשית הוגשו יחד. על כן התקיימו הוכחות בנפרד בתיק שבכותרת ביום 27/4/23, הוגשו
- 15 סיכומים ופסק הדין יינתן להלן.

טענות הצדדים

- 18 5. **הבת והאם** טוענות כי אין מחלוקת לעניין ביצוע הפרסום, כי הוא מהווה לשון הרע ופגיעה
- 19 בשמן הטוב, ואף, כפי שהתברר בחקירה הנגדית, בוצע ע"י האב בזדון ובמטרה לפגוע בהן.
- 20 התובעות מתארות כי הדוא"ל נשלח בתפוצה רחבה, לגורמים המכירים אותם, הן מקשרי
- 21 קהילה, הן עבודה ואף קשרי משפחה.
- 22
- 23 6. התובעות טוענות כי האב שיתף את הנמענים בסכסוך משפחתי, סילף את העובדות ושיקר,
- 24 וגרם להן בושה ואובדן תמיכה מאת הגורמים.
- 25
- 26 7. התובעות טוענות כי לא עומדת לאב כל הגנה חוקית ולא הקלה, כי ביצע את הפרסום שלא
- 27 בתום לב, בידעה כי הדברים אינם אמת, ופגע בפרטיותן בתפוצה רחבה ללא הצדקה של
- 28 עניין ציבורי.

בית משפט לענייני משפחה בקריות

כ"ז אדר א' תשפ"ד, 07 מרץ 2024

תמ"ש 15429-01-20 הבת והאם נ' האב

- 1
2 8. התובעות עתרו לפיצויים בסך 180,000 ₪ (120,000 ₪ לבת ו-60,000 ₪ לאם), ומזכירות כי
3 האב לא רק שסירב להתנצל, אף שנשלח לו מכתב, אלא העיד כי לו יכול היה - היה מפיץ את
4 הדברים לגורמים נוספים. התובעות מבקשות לפסוק להן את הפיצוי ללא הוכחת נזק
5 ולהתחשב בכוונת הזדון, המצדיקה פסיקת כפל הסכום, וכן לחייבו לפרסם הכחשה.
6
7 9. עוד הן טוענות כי יש לפסוק הוצאות משפט ושכ"ט עו"ד בסכום גבוה לאור התנהלות האב
8 במהלך המשפט.
9
10 10. **האב** מבקש ראשית לא לשפוט את כוונת הפרסום על רקע פסק הדין בתביעה הקודמת, אלא
11 כפי שהיה בעת הפרסום.
12
13 11. האב טוען כי התביעה לוקה בהגזמה והפרזה, ולא הוכח כי נגרם למי מהתובעות נזק כלשהו,
14 נפשי, חברתי או אחר. התובעות לא הביאו עדים לאיזה מהנזקים הנתבעים, והנטל להוכחת
15 הנזק רובץ על כתפיהן. האב טוען כי לא הוכח כי מי מן הנמענים קיבל את הדוא"ל הבודד
16 שנשלח או קרא אותו, בהינתן כי הדוא"ל נכתב ב[שפה זרה] ורוב הנמענים אינם דוברים את
17 השפה. האב אף טען כי הבת התקדמה בעבודתה מאז הפרסום ועד לדיון, הן בתנאים והן
18 בדרגה.
19
20 12. התובע טוען לשיהוי בהגשת התביעה והגשתה בקשר ישיר עם התביעה הקודמת שהגיש
21 בלבד. הפרסום נעשה בדצמבר 2017, תביעתו הוגשה בשנת 2018 ותביעת התובעות בינואר
22 2020. התובע טוען כי מטרת התביעה היתה השתקתו בתביעה הקודמת. עוד טוען האב כי
23 התובעות יכולות היו להגיב לדוא"ל מיידית ובאותה תפוצה, ולמסור גרסתן, אך כאמור לא
24 ייחסו לו משקל כלשהו עד לאחר הגשת תביעתו.
25
26 13. התובעות מציירות את האב כאדם מפחיד, מתעמר, זדוני ועוד, אך הן עצמן הודו כי הזמינו
27 אותו להתארח בביתן, נפשו עימו ועל חשבונו, ולא הזכירו את הדוא"ל בכל דרך שהיא.
28
29 14. האב טוען כי כתב את הדברים מדם ליבו, על מנת להסביר לחברים שדרשו בשלומם כי לא
30 ברח מן הארץ, ועל מנת להתריע כי לא יאמינו לשקרי התובעות שהפיצו שמועה כאילו מת.
31
32 15. האב טוען כי הוא מאמין, כפי שהאמין עת כתב את הדברים, באמיתותם, ומצא לנכון
33 להזהיר את הקהילה, כי עשה כן בשל אינטרס ציבורי, ועל מנת להגן על עניין כשר שלו,
34 והמבטא את דעתו בלבד.
35
36 16. האב מכחיש כוונה של ממש לפגוע בבת ובאם.

בית משפט לענייני משפחה בקריות

כ"ז אדר א' תשפ"ד, 07 מרץ 2024

תמ"ש 15429-01-20 הבת והאם נ' האב

17. האב טוען כי ככל שייפסק פיצוי יש להתחשב במטרת הפיצוי על פי החוק, גם בהתייחס לפיצוי ללא הוכחת נזק, וכן יש להתחשב בהארכת הדיון שלא לצורך ע"י הבת והאם, שסירבו לנהל את שתי התביעות יחד.

18. **הבת והאם** התייחסו לחלק מטענות ההגנה של האב, וטענו כי הימנעות מפעולה נבעה מרצונן שלא להגביר את ההשפעה של הדוא"ל, ובושתן לדון בכך עם הנמענים. הבת הגישה מאוחר יותר ברשות אסמכתה מהחברה בה היא עובדת לכך שהדוא"ל התקבל, והיא זומנה לשיחה. הבת טענה כי קידומה עוכב והיא קודמה רק כעבור שנים.

הפרסום מושא התביעה

19. המכתב, שנשלח בדואר אלקטרוני הוא ארוך, אך יצוטט במלואו להתרשמות הקורא. המכתב כתוב [שפה זרה] והוגש תרגום נוטריוני שלו לעברית. ההדגשות בקו תחתון מופיעות במקור בהדגשה. (נספח א' לתצהיר העדות הראשית של התובעות):

"נושא: רמאות? הונאה? שוד? הרס רגשי, מה זה עבורכם?"

יקירי

אני כותב שורות אלה כדי להודות על התמיכה, הליווי, החיבה והידידות שקיבלתי במהלך השנתיים שגרתי בישראל, קיבלתי מכם את הטוב ביותר, לכן המילים היחידות שיש לי לומר לכם הן תודה, תודה, תודה.

בזמן האחרון קיבלתי הודעות ושיחות טלפון של מתעניינים לשלומי ותוהים איפה אני. זה מוכיח לי את הדאגה שלכם, לכן מחובתי להודיע על מצבי והינה אני עושה זאת, אשתדל להיות תמציתי אבל מדויק.

החלטתי לעשות עליה בשנת ---, הגעתי לישראל על מנת לחיות בה את שנות חיי האחרונות, על מנת להיות קרוב לילדים שלי ולתמוך בהם ככל יכולתי. הגעתי לישראל ללא בעיות מכל סוג וללא רגשי טינה על העבר. הגעתי לישראל כשמצבי הכלכלי איתן באופן שאוכל לחיות ללא בעיות מכל סוג במשך 10-15 שנה לפחות (מלאו לי -- שנה בחודש אוגוסט). לכן רציתי להיות קרוב לילדים שלי במשך יתרת החיים שלי ולא להוות בעבורם מעמסה בשום צורה. רק על מנת לתמוך בהם ולסייע להם בעיצוב דרכם.

ניסיתי לפתח עסק יחד עם הילדים שלי ורימו אותי, עשיתי השקעה של 103,000 דולר ברכישת דירה ב---. בתי החליטה שהדירה תירשם על שם האם, לאחר מכן לא נתנו לי כל הסבר שהוא, רק אמרו שלטענתן הן קיבלו את הכסף כמתנה מצדי. בנוסף פיתחנו יוזמה חשובה לייבוא סחורה מ[חוו"ל], על מנת למכור אותה בישראל בהשקעה של 12,000 דולר. בתי ואשתי לשעבר נשארו עם הסחורה ומעלם לא קיבלתי תשובה בנושא זה.

ניצלו את רצוני הטוב, את כוונותיי הטובות, את ההגינות שלי, את חוסר הבקיאיות שלי בשפה.

בית משפט לענייני משפחה בקריות

כ"ז אדר א' תשפ"ד, 07 מרץ 2024

תמ"ש 15429-01-20 הבת והאם נ' האב

1 לצערי, לאחר שנתיים נוכחתי לדעת שכל השנאה, הטינה, המרירות וכדו' עדיין קיימות בראשם
2 בדרכונה של אמא שלהם, כתוצאה מהגירושין שלנו בשנת ---. עשיתי כל מאמץ על מנת להתגבר
3 על כך, אבל לצערי זה לא הסתייע, לא יכולתי לפתור את המצב הזה, מה שהוביל אותי לקבלת
4 החלטות שונות בנוגע לעתידי.

5
6 זה נובע מכך שבחודש יוני בתי, [שם הבת], יחד עם אמה, [שם האם], דאגו להגות תכנית על מנת
7 לנסות להרוס אותי באופן סופי, אבל בגלל האהבה שאני חש כלפיהן, רגשי האשמה שלי על
8 הגירושין ובגלל שבאמת ובתמים אני אוהב אותן, לא פקחתי את עיניי, לא חשבתי ולא דמיינתי
9 שהדבר היחיד שהן ניסו לעשות היה להרוס אותי ולקחת ממני כל מה שרק יכולו.

10 מבחינה רגשית הרסו אותי, נגמר עבורי החלום לבנות מחדש את משפחתי, נגמר החלום ליהנות
11 מנכדי שבחודש --- מלאו לו ---, נגמר החלום ללמוד לחיות בישראל, נגמר הרצון להשתתף
12 בארוחות משפחתיות, במפגשים משפחתיים, נגמר החלום לחיות בקרבתם על מנת לתמוך בהם
13 ולנסות לעזור להם על מנת שיהיו כל יום טובים יותר, נגמר החלום והרצון לראות אותם מאושרים.
14 לסיכום, משפחתי רצחה אותי בעודי בחיים.

15
16 מבחינה כלכלית רימו אותי, שדדו אותי, בזזו אותי, עשו לי עוקץ, הונאה, כלומר ניסו להחריב אותי
17 בכל תחום.

18
19 לאחר שאושפזתי בבית חולים במשך 15 יום, התחלתי להתאושש ויכולתי לחשוב, לחשוב ולחשוב,
20 וכך הגעתי למסקנה שאין לי עוד סיבה להמשיך לחיות בישראל.

21
22 אני לא בורח, אני לא נמלט, אני לא משאיר קטסטרופה מאחורי, אני רק מנסה לשרוד בצורה
23 רגועה יותר ובלי בעיות.

24
25 אני רוצה לנצל שורות אלה על מנת להודות על כל התמיכה שקיבלתי מה-[ארגון] והייתי רוצה גם
26 לבקש שתפיצו את הדברים הללו בקרב כלל הקהילה, על מנת שיהיו קשובים בפני כל מעשה
27 מעילה, גניבה, ספסרות שיוצע להם על ידי האם והבת, אני מבקש מכם להיזהר ולא לסמוך עליהן.

28
29 אני מצרף למייל זה את שתי המעורבות.

30
31 תודה רבה".

32
33
34 20. הדוא"ל נשלח, כעולה מהנספח ל---, ---, ---, בעלה של הבת, [הארגון] - מרכזיה, [הארגון] -
35 [עיר בארץ], [הארגון] - [עיר אחרת], חברת ---, מקום עבודת הבת, ולתובעות.

36
37 21. האב אישר כי שלח את הדוא"ל לכל הנמענים והוסיף גם את [אגודה בחו"ל] (פרו' עמ' 4, ש'
38 22-32, עמ' 5). עוד הוסיף כי ביקש מהנמענים שיזהירו אנשים אחרים (שם, עמ' 6, ש' 13-
39 15). המכתב מיום 3/8/20, שהגישה הבת לאחר הגשת תצהירי העדות הראשית, מאשר
40 קבלת הדוא"ל בחברה, אך אין לו תרומה לשאלת הנזק, ועל כך בפרק המתאים להלן.

41 22. השימוש במילים הקשות בנדון: "רמאות? הונאה? שוד?...!" וכן בתוכן הפרסום אינו ניתן
42 לפרשנות אחרת, אלא כפרסום שיש בו משום לשון הרע (ראו בסעיף 44 להלן).

בית משפט לענייני משפחה בקריות

כ"ז אדר א' תשפ"ד, 07 מרץ 2024

תמ"ש 15429-01-20 הבת והאם נ' האב

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36

23. סעיף 1 לחוק איסור לשון הרע, תשכ"ה-1965 (להלן: "החוק") קובע:

"לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול -

- (1) להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג מצדם;
- (2) לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחסים לו;
- (3) לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה אחרת, בעסקו, במשלח ידו או במקצועו..."

24. בבואו של בית המשפט לבחון האם יש בפרסום משום לשון הרע, עליו לקרוא את הדברים כפי שאדם סביר היה קורא אותם, והפרשנות הינה אובייקטיבית:

"... אלא שבית משפט, בעת שהוא בא לפרש ביטוי מלעז, אינו בוחן את כוונותיו של המפרסם, אף לא את האופן בו הבינו את הביטוי הנפגע או השומעים-בפועל (ראו ע"א [257/57](#) אפלבויס נ' בן גוריון, פ"ד יד 1205, 1215; פרשת תומרקין הנ"ל, בעמ' 337; אולם ראו חריג לכך [בסעיף 16\(ב\)\(3\) לחוק איסור לשון הרע](#)). השאלה המכרעת היא אובייקטיבית, לאמור – יש לתור אחר המובן הטבעי והרגיל של הפרסום בעיני האדם הסביר (ראו גם ע"א הארץ, בעמ' 300). כך לגבי פרשנות הביטוי, וכך לגבי עצם השאלה האם יש בו, בביטוי, כדי להוות "לשון הרע" (ראו גם ע"א [809/89](#) משעור נ' חביבי, פ"ד מז(1) 1, 7). זאת וגם זאת: משמעותה של התבטאות אינה נגזרת אך ורק מפירושן המילולי או הבלשני המדויק של המילים שבהן נעשה שימוש. נסיבות חיצוניות הסובבות את הפרסום, ההקשר בו נאמרו הדברים – כל אלה, וכיוצא באלה, יש בהם כדי ללמד מהו, אל נכון, פירושו של הפרסום (ראו למשל ע"א הארץ הנ"ל, בעמ' 300)" (רע"א 10520/03 איתמר בן גביר נ' אמנון דנקנר, 12.11.2006).

25. האב העיד בדיון ההוכחות שוב ושוב כי הוא רואה בבת ובאם "פושעות", שביצעו כלפיו "הונאה" "רימו" ו"גנבו", וזה המסר שביקש להעביר לנמעני ההודעה. אני קובעת כי מדובר בלשון הרע.

פרסום

26. כאמור, מדובר בדואר אלקטרוני, שנשלח בתפוצה רחבה, כולל בקשת האב להפיצו הלאה. האב אישר בחקירתו הנגדית כי שלח את הדוא"ל לכל הנמענים, וכי ביקש לעשות לדבריו תפוצה רבה.

סעיף 2 לחוק קובע פרסום מהו:

בית משפט לענייני משפחה בקריות

כ"ז אדר א' תשפ"ד, 07 מרץ 2024

תמ"ש 15429-01-20 הבת והאם נ' האב

- 1 פרסום, לענין לשון הרע – בין בעל פה ובין בכתב או בדפוס, לרבות ציור, (א)
 2 דמות, תנועה, צליל וכל אמצעי אחר.
 3 רואים כפרסום לשון הרע, בלי למעט מדרכי פרסום אחרות– (ב)
 4

- 5 (1) אם היתה מיועדת לאדם זולת הנפגע והגיעה לאותו אדם או לאדם
 6 אחר זולת הנפגע;
 7 (2) אם היתה בכתב והכתב עשוי היה, לפי הנסיבות, להגיע לאדם
 8 זולת הנפגע".
 9

10 27. אני מקבלת את טענת התובעות כי הדוא"ל נמסר לנמענים, וטענת האב, שהכחיש זאת
 11 בשפה רפה ורק בסיכומים, אינה מתקבלת. הדוא"ל נשלח ממחשב האב, ובכוחו להראות כי
 12 השיגור לכל אחד מהנמענים נכשל. אני מקבלת את מכתב חב' ---, מעסיקת הבת, כמעיד על
 13 קבלת הדוא"ל אצל החברה. חזקה על חברה, שהוציאה מכתב בשנת 2020 כי בדקה
 14 הדברים. בהתנגדותו להגשת המסמך באיחור לא טען האב נגד תוכן המסמך בדבר קבלת
 15 הדוא"ל, אלא רק ביחס לתרומתו להוכחת הנזק. האב לא ביקש להזמין את עורכת המסמך
 16 לחקירה. עוד טען האב כי הדוא"ל נשלח בשפה ה[שפה זרה], ולכן סביר שחלק מהנמענים,
 17 במיוחד במקום עבודת הבת, לא הצליחו לקרוא אותו. טענה זו אינה מקימה הגנה בפני
 18 הפרסום לחברי הקהילה ה---, שלושה סניפים ושתי חברות בה באופן אישי. אני מקבלת גם
 19 את טענת הבת כי ניתן בקלות לתרגם את תוכן הדוא"ל באמצעות google translate או
 20 יישומון דומה, וכי חבריה לעבודה פנו אליה בקשר לדוא"ל.
 21
 22

הגנות

23 28. משנקבע כי הפרסום בוצע, וכי הוא מהווה לשון הרע, יש לבחון האם עומדת למפרסם, האב,
 24 אחת מהגנות החוק, להן הוא טוען.
 25
 26 בע"א 751/10 פלוני נ' אילנה דיין-אורבך, פ"ד סה(3) 369 (2012) נקבעו שלושה שלבים לשם
 27 בחינת קיומה של עוולת לשון הרע:
 28 א. בחינת השאלה האם הביטוי מהווה לשון הרע על פי אחת מארבע
 29 החלופות בהגדרה שבסעיף 1 בחוק והאם מתקיים יסוד הפרסום
 30 כמשמעותו בסעיף 2 לחוק.
 31 רק אם התשובה חיובית יש לעבור לשלב הבא -
 32 ב. האם הביטוי נהנה מאחת החסינויות המוחלטות אשר מנויות בסעיף 13
 33 לחוק, פרסומים מותרים: אם הפרסום חוסה תחת אחת החסינויות
 34 המוחלטות הרי שדין התביעה להידחות, אחרת ממשיכים לשלב הבא -
 35 ג. בחינה, האם הפרסום מוגן על פי הוראות סעיף 14 לחוק על שתי רגליו -
 36 אמת בפרסום וענין ציבורי. אם הפרסום אינו מוגן תחת סעיף זה יש
 37 להמשיך ולבחון האם חלה הגנת תום הלב המנויה בסעיף 15 לחוק. בחינת
 38 הגנת תום הלב נעשית ביחד עם הוראות סעיף 16 בחוק העוסק בחזקת

בית משפט לענייני משפחה בקריות

כ"ז אדר א' תשפ"ד, 07 מרץ 2024

תמ"ש 15429-01-20 הבת והאם נ' האב

1 תום הלב. אם ימצא כי הפרסום אינו חוסה תחת ההגנות הללו, יש לעבור
2 לשלב נוסף ואחרון והוא פסיקת הפיצוי.
3 כן ראוי לציין כי "בחירת כל אחד מהשלבנים לא נעשית באופן 'סטריילי' במנותק
4 מהשלבנים האחרים. יש יחסי גומלין בין השלבנים השונים והקו התוחם ביניהם
5 איננו חד כפי שעשוי להשתמע".

"אמת דיברתי"

8 29. האב טוען כי בעת כתיבת הדוא"ל וגם היום הוא מאמין בנכונות הדברים שכתב. האב גם
9 עותר שלא לקבוע ממצא בעניין זה על בסיס המצב כיום, אלא על בסיס העובדות, שהיו בעת
10 הפרסום.

11 סעיף 14 לחוק קובע:

12
13
14 "במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה שהדבר שפורסם
15 היה אמת והיה בפרסום ענין ציבורי; הגנה זו לא תישלל בשל כך בלבד שלא
16 הוכחה אמיתותו של פרט לוואי שאין בו פגיעה של ממש".
17

18 30. כעולה ממילות הסעיף, אף לו היה אמת בדברים, אין די בכך. על האב להוכיח את שני
19 המרכיבים: גם אמת בפרסום וגם כי היה בפרסום עניין ציבורי: "בהתקיים האחד בלעדי
20 רעהו, לא יהיה בכך כדי להועיל לנתבע" (ע"א 723/74 הוצאת עיתון הארץ נ' חברת החשמל
21 לישראל, פ"ד לא(2), 281 (1977)).

22
23 31. בפסק הדין בתביעה הקודמת מיום 6/11/22, קבעתי ביחס לטענות האב שם וכאן:

24
25 "הסיכום הינו כי אני מוצאת את גרסת האב לעניין העברת שני הסכומים לבת
26 כהשקעה ולא כמתנה כלא אמינה. עדותו ועדות העד מטעמו לקו בסתירות
27 עובדתיות, בהתאמת עדות העד לזו של האב, שניתנה בדיון נפרד חודשים לפני כן,
28 והוא לא עמד בנטל להוכיח כי היה מדובר בהשקעה, שעל הבת להשיב לו.
29 הצבעתי על סתירות מהותיות במועדים ואף ביחס לסכום המתנה השניה וסתירות
30 מצטברות נוספות" (סעיף 82 לפסק הדין).

31
32 לא הוגש ערעור על פסק הדין, והוא מהווה השתק פלוגתה.

33
34 32. הנטל להוכחת ההגנה רובץ על המפרסם, ומדובר בנטל כבד. ראו דבר כבי' השופט ת' אור
35 בדנ"א 7325/95 ידיעות אחרונות נ' יוסף קראוס, פ"ד נב(3) 1, 40 (1998):

36
37 "ואמנם, הנטל הרובץ על המפרסם, הנתבע בתביעה בגין לשון הרע, להוכיח את
38 אמיתות הפרסום, אינו עניין של מה בכך. נטל זה אינו נטל קל. הניסיון מלמד, כי
39 הוא מורם לעתים נדירות. מקובל להצביע על סיבות אחדות לכך.

בית משפט לענייני משפחה בקריות

כ"ז אדר א' תשפ"ד, 07 מרץ 2024

תמ"ש 15429-01-20 הבת והאם נ' האב

1 ... מנקודת המבט של האינטרס בדבר הבאת מידע לידיעת הציבור, מדובר במידע
 2 הראוי לפרסום, אך לא פעם עלול להיווצר פער בין אמיתותו של מידע לבין היכולת
 3 להוכיח, במסגרת הליך שיפוטי, על כל כללי הראיות והפרוצדורה, את אמיתותו
 4 של המידע... אין זה אלא ביטוי נוסף לתופעה מוכרת, המוצאת ביטוי גם בשטחי
 5 משפט אחרים, כי עשוי להיות פער בין האמת העובדתית לבין האמת המשפטית,
 6 אשר ניתן להביא לחשיפתה במסגרת הליך המתנהל בבית-משפט".

7 33. על הדרך לקביעה בטענת האמת, ועל בסיס הקביעות דלעיל, נכתב גם בדנ"א 2121/12 פלוני
 8 נ' ד"ר אילנה אורבך, פ"ד סז(1) 667 (2014):

9 "דברים אלה הם התשתית לדין בשאלה שלפנינו, הנוגעת לאמיתות הפרסום
 10 לצורך הגנת אמת הפרסום. [סעיף 14 לחוק מתנה](#) את תחולת ההגנה בכך "שהדבר
 11 שפורסם היה אמת". הכוונה היא לאמת המשפטית. במילים אחרות, כדי להכריע
 12 בשאלה האם מה שפורסם היה אמת, יש להשוות בין תוכן הפרסום לבין האמת
 13 כפי שנקבעה על ידי בית המשפט באותו עניין (בהקשר זה לעיתים נעשה בפסיקה
 14 שימוש במונח "המציאות האובייקטיבית": ראו, [ע"א 5653/98 פלוס נ' חלוץ, פ"ד](#)
 15 [נה\(5\) 886, 865 \(2001\) \(להלן – עניין פלוס\)](#); עניין קורן, פסקה 12; [ע"א 3199/93](#)
 16 [קראוס נ' ידיעות אחרונות, פ"ד מט\(2\) 857, 843 \(1995\) \(להלן – ע"א קראוס\)](#)"
 17 (סעיף 27 לפסק הדין).

עניין ציבורי

19 34. האב מתגונן בטענה כי היה בפרסום עניין ציבורי, על מנת להזהיר את הנמענים, כולל
 20 הקהילה ה--- בארץ, בעלה של הבת והחברה, בה היא עובדת, מפני הבת והאם. בטענה לא
 21 מפורטת מצהיר האב כי בדוא"ל הוא "מנסה למנוע מהתובעות לפגוע בחברים ובעיקר
 22 למנוע מהם להאמין לשקרים שהן עשויות להפיץ עלי ועל מעשי" (סעיף 4 בעמ' השני של
 23 תצהיר העדות הראשית, המספור אינו תקין, ג.ס.ב.). גם בסיכומיו לא דק האב פורתא
 24 במטרת האזהרה לקהילה. הגרסה היחידה שהוא מוסר, מתן המידע המדויק בגין עזיבתו
 25 את הארץ, ושקרים שיפיצו הבת והאם אודותיו כגון שמת או נותר חייב כספים בארץ,
 26 יכולה, לכל היותר, להיכלל ב"עניין אישי", אך אין בה עניין לציבור.

27
 28 35. בדיון מסר האב גרסה אחרת ועדיין מתחמקת לפיה: "אני מבקש במייל ששלחתי מכל מי
 29 שמקבל את המייל שיזהיר אנשים אחרים מהדברים שהפושעות עלולות לעשות" (פרו' עמ'
 30 6, ש' 14-15), וביחס לבעלה של הבת אמר במפורש בתשובה לשאלה מדוע שלח אליו את
 31 הדוא"ל: "כדי שהוא ידע מי לציודו ושידע שיום אחד היא יכולה גם להונות אותו. מה
 32 שאמא שלה עשתה איתי אז הבת יכולה לעשות איתו" (שם, ש' 16-18). בכל יתר תשובותיו
 33 הוא מציין במפורש שמטרתו בהפצת לשון הרע היתה "שאנשים יגלו שהן שתי פושעות"
 34 (שם, ש' 28).

בית משפט לענייני משפחה בקריות

כ"ז אדר א' תשפ"ד, 07 מרץ 2024

תמ"ש 15429-01-20 הבת והאם נ' האב

36. על הגנת העניין הציבורי נכתב בעמ"ש (תל אביב יפו) 47311-10-13 פלוני נ' פלמונית, 19.5.2014 :

"ענין ציבורי בפרסום משמעו אינטרס ציבורי בפרסום (א) שנהר, דיני לשון הרע, ע' 225). מקובל ליישם בעניין זה את המבחן המכונה "מבחן התועלת":
"השאלה באיזו מידה קיים אינטרס חברתי בחשיפת המידע הנכון אודות הפרט מוכרעת על פי "מבחן התועלת" שהציע פרופ' זאב סגל ואומץ על ידי הפסיקה. המבחן קובע, כי "עניין ציבורי" המצדיק פגיעה בפרטיות אדם על-ידי פרסום הינו עניין שיש לציבור תועלת בידיעתו, אם לשם גיבוש דעתו בעניינים ציבוריים ואם לשם שיפור אורחות חייו". (שם, ע' 228).
במילים אחרות, עניין ציבורי הוא "עניין שידיעתו ברבים רלוונטית להגשמת מטרה ציבורית או שיש לציבור תועלת בידיעה לגביו...".
(ע"א 751/10 פלוני נ' אילנה דיין - אורבך (פורסם בנבו, 08.02.2012) (פיסקה 101).
ראה גם ע"א 439/88 רשם מאגרי מידע נ' ונטורה, פ"ד מח(3) 808, 826 (1994);
רע"א 3614/97 אבי יצחק נ' חברת החדשות הישראלית בע"מ, פ"ד נג(1) 26, 56-57 (1998).

קיומו של אינטרס ציבורי בפרסום צריך להבחן באספקלריה של הציבור אליו הופנה הפרסום, ובעניינו, בני משפחתה, מכריה ומעבידיה של המשיבה. משמע, נשאלת השאלה האם היה אינטרס לאותם מקורבים של המשיבה לדעת כי המשיבה בוגדת כביכול בא(1). לטעמי, התשובה לכך היא שלילית. אין ולא היה זה מעניינם של מכרי המשיבה לדעת כי המשיבה בגדה כביכול בא(1), וודאי לא כאשר הגירושין מא(1) כבר היו בבחינת עובדה מוגמרת. איזו תועלת היתה יכולה לצמוח למי מהם בעקבות קבלת הידיעה? באיזה אופן יכול היה מי מהם לשפר את אורחות חייו בעקבות קבלת המידע? ... אלא שבמקרה דנן ברור כי הפרסום לא נועד אלא לצרכי נקם, השפלה והבאשת ריחה של המשיבה בקרב חוג מכריה. פרסום מסוג כזה איננו מצביע על אינטרס ציבורי כלשהו שראוי להגן עליו... האינטרס הציבורי בפרסום צריך להתקיים אצל השומע, ולא אצל המפרסם, מה גם שאפילו מבחינתם האישית של המערערים אינני רואה כיצד זעמם על מה שנתפס אצלם כבגידה של המשיבה, הקנה להם אינטרס ראוי להגנה בביצוע הפרסום, פרסום שאין לו כל תכלית זולת הבאשת שמה הטוב של המשיבה, בבחינת "זה חסר וזה לא נהנה".

37. התרשמתי מחקירת האב כי העניין האמיתי שלו בפרסום היה הבאשת ריחן של הבת והאם בפני הקהילה ה--- בישראל, מקום העבודה של הבת, ובעלה של הבת. הוא לא ביקש למנוע נפילת אנשים אחרים להונאה וגניבה, כפי שטען בחצי פה, אלא מטרתו היתה נקמה בשל מה

בית משפט לענייני משפחה בקריות

כ"ז אדר א' תשפ"ד, 07 מרץ 2024

תמ"ש 15429-01-20 הבת והאם נ' האב

- 1 שהיווה את עילת התביעה בתביעה הקודמת. בדיון לא הצליח האב להסתיר זאת בדבריו
2 (פרוי, עמ' 7, ש' 16-3):
- 3
4 ש" כל מה שאתה מספר כאן, אתה התכוונת להזיק לתובעות, בקהילות שהן
5 חברות ובמקום העבודה שלה. ממש התכוונת להזיק. האם זה נכון?
6 ת. לא. להגיד את האמת. אני לא הצלחתי להגיע למטרה אז התחלתי את
7 התביעה על הונאה.
8 ש. איזה מטרה?
9 ת. המטרה שלי היא לומר את האמת שלי.
10 ש. בהפצה לכל כך הרבה אנשים, האם יש עניין לאנשים מחוץ לאלה שכתבת
11 להם? האם יש עניין לציבור או לכל [עיר בארץ]?
12 ת. כן. הם רצו שהם יכירו את האמת.
13 ש. מה זה מעניין אנשים בזימבבואה, או רעננה, מה שחשבת על התובעות?
14 ת. מאותה סיבה שהיום אני רואה אותם טסות ונהנות מן הכסף שנגנב ממני.
15 ש. גם היום אתה חושב את אותו דבר, והיית עושה וכותב את אותו מכתב
16 האם היית עושה את אותו דבר היום, בחלוף הזמן?
17 ת. אני הייתי עושה זאת גם היום, בעיקר לאור הדרך שבה הבת מתבטאת
18 כלפי. מאז שהבת אסרה עלי לראות את הנכדים שלי, אני מסוגל לעשות
19 את זה למשך שארית חיי" (ההדגשות שלי, ג.ס.ב.).
20
21 ועוד לפני כן:
- 22
23 ש" אתה עלית בשנת 2015, אתה ידעת שגם האם וגם הבת משנת 2002
24 חברות בקהילה של ---?
25 ת. כן. אני יודע.
26 ש. אתה יודע מה הדברים שכתבת עלולים לעשות לתובעות במרקם היחסים
27 עם הקהילה ב[עיר בארץ]?
28 ת. במרקם החברתי הדבר היחיד שיכול לקרות הוא שאנשים יגלו שהן שתי
29 פושעות. אני מציין כי היא לקחה את הבן שלי [עיר בארץ] ונטשה את
30 הבת שלה. או פעם אחרת שהיא נסעה ל[אזור בארץ] ורדפה אחר גבר אחר
31 ... לשאלת ביהמ"ש מתי זה היה? אני משיב, אחרי שלוש שנים שהם גרו
32 בארץ..." (שם, עמ' 6, ש' 31-23).
33
34 38. הוכח כי מה שמניע את האב הינו נקמה על משקעי העבר, הכפשת שמן של הבת והאם, וכי
35 ביקש לעשות זאת בפרסום, ומשלא הצליחה מטרתו, כטענתו, הגיש את התביעה הקודמת.
36

בית משפט לענייני משפחה בקריות

כ"ז אדר א' תשפ"ד, 07 מרץ 2024

תמ"ש 15429-01-20 הבת והאם נ' האב

39. לסיכום הפרקים בדבר הגנת אמיתות הדברים והעניין לציבור, אפנה לע"א 89/04 ז"ר נודלמן נ' נתן שרנסקי, 4.8.2008, שם נקבע:

"אמיתות הפרסום היא שאלה עובדתית, הבוחנת את תוכן הפרסום מול המציאות העובדתית; קיומו של ענין ציבורי היא שאלה ערכית הבוחנת האם קיים אינטרס חברתי המצדיק הכשרת פרסום פוגעני שיש בו לשון הרע (שנהר, 215; ע"א 723/74 הארץ נ' חב' החשמל, פד"י לא (2) 281 (1977) (להלן: 723/74 הארץ), 299-300). שאלה זו מושפעת ממדיניות שיפוטית, ועניינה הוא נורמטיבי, בעל מימד אובייקטיבי, הנבחן על רקע נסיבות המקרה (ע"א 439/88 רשם מאגרי המידע נ' ונטורה, פד"י מח (3) 808 (1994)); לדיון נרחב על הגנת אמת הפרסום ראו ע"א 10281/03 אריה קורן נ' עמינדב ארגוב ([פורסם בנבו], 12.12.06), מפי השופטת ארבל).

חופש הביטוי פורש את כנפיו לא רק על הביטוי האמיתי, אלא גם על ביטוי שקרי (בג"צ 316/03 מוחמד בכרי נ' המועצה לביקורת סרטים, פד"י נח (1), 249 (2003) (להלן: ענין בכרי)). עם זאת, נקודת האיזון הראויה בין הזכות לשם טוב לבין חופש הביטוי, מבחינה בין הביטוי האמיתי, כאשר יש בו ענין ציבורי, לבין הביטוי השקרי. חשיבות הביטוי האמיתי, שיש בו ענין ציבורי, גוברת על חשיבות ההגנה על שמו הטוב של הפרט. לעומת זאת, הביטוי השיקרי אינו זוכה, כשלעצמו, להגנת "אמת הפרסום" גם אם יש בו ענין ציבורי. הרציונל למתן הגנה לפרסום אמיתי שיש בו ענין ציבורי טמונה בהנחה כי בעניינים בעלי משמעות ציבורית עדיף גילוי האמת, גם אם יש בכך פגיעה קשה בפרט, אשר כלפיו מוטחים דברי ביזוי והשפלה. לא כך הוא, כאשר מדובר בפרסום אמיתי שאין בו ענין לציבור, או בפרסום שקרי, אפילו יש בו מימד של ענין לציבור...

כדי לזכות בהגנת "אמת הפרסום", מטיל החוק הישראלי את נטל הוכחתה של ההגנה על הנתבע. אכן, "הנטל הרובץ על המפרסם, הנתבע בתביעת לשון הרע, להוכיח את אמיתות הפרסום, אינו עניין של מה בכך" (דנ"א 7325/95 ידיעות אחרונות נ' יוסף קראוס, פד"י נב (3) 1 (1998) (להלן: ענין קראוס), 42). מידת ההוכחה הנדרשת לצורך הוכחת טענת אמת הפרסום, עומדת ביחס מתאים לרצינותו וחריפותו של תוכן הפרסום (ע"א 670/79 הוצאת עיתון הארץ נ' מזרחי, פד"י מא (2) 169 (1987) (להלן: ענין מזרחי), 187-186)...

... תחולת ההגנה של "אמת הפרסום" מותנית גם בכך שמדובר בפרסום שיש בו דברי אמת, שאם לא כן, התוצאה היא דברי עלבון, גידופים ונאצות שכל מטרתן לפגוע במושא הפרסום, ולא לקדם ענין ציבורי אמיתי" (סעיפים 22-24 לפסק הדין).

40. מכל האמור לעיל אני קובעת כי לא עומדת לאב הגנת אמיתות הפרסום או הענין לציבור.

בית משפט לענייני משפחה בקריות

כ"ז אדר א' תשפ"ד, 07 מרץ 2024

תמ"ש 15429-01-20 הבת והאם נ' האב

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37

הגנת הבעת דעה

41. הגנת "הבעת דעה" מצוייה בסעיף 15 לחוק, שעניינו "הגנת תום לב". מכאן שהגנה זו עומדת רק למי שיוכיח כי הביע את הדעה בתום לב. ואולם הנתבע לא פירט בכתב ההגנה או בסיכומים על איזו מחלופות סעיף 15 הוא מבסס את הגנתו. ההפנייה בסיכומי האב לדנ"א 7325/95 הנ"ל אינה מסייעת, שכן שם ההגנה התבססה במפורש על הבעת דעה על התנהגות המשלב שם בתפקיד ציבורי (ראש לשכת חקירות במשטרת חיפה). אין חולק כי הבת או האם אינן נושאות בתפקיד ציבורי, ואף לא מקיימות אחר איזו מחלופות סעיף 15, המתייחסות להבעת דעה (סעיפים קטנים (4) עד (7)).

הגנת עניין אישי כשר

42. האב מתגונן בהגנת עניין אישי כשר, סעיף 15(3) לחוק, וטוען כי נפגע כל כך מהבת, וביקש להגן על שמו בפני הקהילה, מחשש שהבת והאם יפיצו עליו שקרים. כך הוסיף בדיון כי לאחר שעזב את הארץ, הפיצו עליו שמועה כאילו מת. אין בהפניית האב בסיכומים לת"א (ירושלים) 16005-08-20 עו"ד זכריה אבידר נ' ניסים בן יהודה, 26.1.2023, כדי להכשיר את התנהלותו. שם ההכרעה התבססה על ביקורת על איש ציבור (סעיף 15(4) לחוק) ותגובה ללשון הרע (סעיף 15(10) לחוק).

43. גם לצורך הגנה על עניין אישי כשר, על הנתבע לעמוד תחילה בחובת תום הלב. על הפרסום להיות מידתי ורלוונטי למטרה. האב לא עמד באיזו מהדרישות. ראשית, טען כי ביקש להזים שתי טענות שחשש שהתובעות יפיצו אודותיו, כי נפטר וכי השאיר אחריו חובות. ניתן היה להכיר בעצם משלוח הדוא"ל לחבריו, שהתעניינו בשלומו, ואף לקהילת --- [בעיר בארץ] וב[עיר אחרת], עימם היה בקשר. לא ניתן לקבל את הפניה למזכירות הקהילה במרכז, לחברה, בה עובדת הבת ולבעלה של הבת.

44. שנית, על המפרסם להבחין בין עובדות להבעת דעה, אך מלבד הפירוט בדבר נסיבות הגעתו ארצה, מצבו הכלכלי והנפשי כשהגיע וכשעזב, ואף תיאור נסיבות התביעה, אשר כזכור בעת הפרסום טרם הגיש, הכביר הנתבע וייחס לתובעות מעשים פליליים של ממש במילותיו: "מבחינה כלכלית רימו אותי, שדדו אותי, בזזו אותי, עשו לי עוקץ, הונאה, כלומר ניסו להחריב אותי בכל תחום" ועוד לסיום כותב לכל הנמענים: "אני רוצה לנצל שורות אלה על מנת להודות על כל התמיכה שקיבלתי מה-[ארגון] והייתי רוצה גם לבקש שתפיצו את הדברים הללו בקרב כלל הקהילה, על מנת שיהיו קשובים בפני כל מעשה מעילה, גניבה, ספסרות שיוצע להם על ידי [האם] ו[הבת], אני מבקש מכם להיזהר ולא לסמוך עליהן. אני מצרף למייל זה את שתי המעורבות".

45. קשה למצוא קשר בין העניין האישי הכשר, להודיע כי הוא חי ולא עזב את הארץ תוך השארת חובות, לבין המילים החמורות עליהן חזר ביחס לתובעות.

בית משפט לענייני משפחה בקריות

כ"ז אדר א' תשפ"ד, 07 מרץ 2024

תמ"ש 15429-01-20 הבת והאם נ' האב

1 "... לדעתי חייבת להיות בכל פרסום, המבקש לחסות בצל כנפי סעיף 15(4) הפרדה
2 ברורה בין תיאור העובדות ובין הבעת הדעה על אותן עובדות. עצם הערבוב בין שני
3 מרכיבים אלה עלול לערפל את הכתוב ולאפשר "הגנבת" עובדות בלתי-נכונות
4 משמיות אל תוך הבעת הדעה. הכותב חייב לציין על איזה עובדות הוא מסתמך -
5 ואלה חייבות להיות נכונות (פרט לפרטי-לוואי שאין בהם פגיעה של ממש), ומשציין
6 את העובדות, מותר לו להסיק מהן את מסקנותיו בדרך הבעת דעה עליהן, אך בתנאי
7 שהוא מבהיר ומבדיל בין עובדה ובין מסקנה" (ד"נ 9/77 חברת החשמל נ' הוצאת עיתון
8 הארץ, פ"ד לב(3) 350, 337 (1978)).

9
10 46. על המבקש להנות מהגנת סעיף 15(3) לעמוד בארבעה תנאים:

11 "כל אחת מ-3 הגנות-המשנה הקבועות בסעיף 15(3) חלה בהתקיים ארבעה תנאים
12 מצטברים. ראשית, נתבע או נאשם המבקש ליהנות מההגנה צריך להוכיח, כי היה
13 עניין אישי כשר כלשהו, אשר הגנתו הצדיקה את עשיית פרסום; שנית, עליו להראות
14 שתוכן הפרסום שבמחלוקת נועד להגן על אותו עניין; שלישית, עליו להצביע על כך
15 שהפרסום הופנה רק לאנשים מסוימים שזהותם מתחייבת מהוראות הסעיף; ולבסוף
16 עליו להוכיח כי הפרסום נעשה בתום לב" (א' שנהר, דיני לשון הרע, 1997).

תום לב

17
18
19
20 47. כאמור ההגנות בסעיף 15 כפופות לעיקרון תום הלב. וכך נקבע:

21 "במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה אם הנאשם או
22 הנתבע עשה את הפרסום בתום לב באחת הנסיבות האלו: ..."

23
24 48. המקובל בסכסוכי משפחה הינו דווקא שלא לעודד הגשת תביעות לשון הרע, מאחר ואלה
25 סכסוכים טעונים רגשית, אשר בסערת הרגשות מטבע הדברים נאמרים ביטויים פוגעים. יש
26 אף שרואים בשיתוף בני משפחה כהולמת עניין אישי כשר. שונה הדבר כאשר המפרסם
27 בוחר להפנות את הפרסום לקהל לא רלוונטי, ומקום עבודה במיוחד. בעמ"ש 47311-10-13
28 שנזכר לעיל נקבע:

29
30 "יש ממש בטענת המערערים כי כאשר עסקינן בסכסוך משפחתי, שומה על בית
31 המשפט לנקוט משנה זהירות בבואו לפסוק פיצויים בגין פרסום לשון הרע.
32 סכסוכים מסוג כזה הם מטבע הדברים טעונים מאוד מבחינה רגשית, ועלולים
33 לגרום ביטויים חריפים שנאמרים בסערת רגשות. גם כענין שבמדיניות, אין לעודד
34 צדדים לסכסוך משפחתי להגיש תביעות לשון הרע בגין כל ביטוי פוגע שנאמר על
35 ידי הצד שכנגד, שאם לא כן, בתי המשפט לענייני משפחה יוצפו בתביעות לשון
36 הרע לרוב. יחד עם זאת, לכלל הזה ישנם יוצאים מהכלל, ודומה כי המקרה
37

בית משפט לענייני משפחה בקריות

כ"ז אדר א' תשפ"ד, 07 מרץ 2024

תמ"ש 15429-01-20 הבת והאם נ' האב

- 1 הנוכחי הינו זוגמא מובהקת ליוצא מן הכלל. אין המדובר בפרסום אקראי ובלתי
2 מכוון של לשון הרע מתוך סערת רגשות, שראוי לנהוג בסלחנות ביחס אליו, אלא
3 במסכת שיטתית, עקבית ומרושעת של פרסומים, שכל תכליתם היתה, כפי שציין
4 בצדק בית המשפט קמא, לפגוע במשיבה ובשמה הטוב בקרב בני משפחתה,
5 חבריה וכן מעבידה. ריבוי המעשים ואופיים השיטתי מעיד כי היה מדובר במסע
6 נקם ובתוכנית מוקדמת ומתוכננת מראש ובקפידה, שנועדה לפגוע במשיבה בכל
7 המעגלים הקרובים אליה... לא בכדי ציין בית המשפט קמא כי המערערים ניסו
8 לגרום לבידודה וניתוקה של המשיבה מבני משפחתה, למנוע ממנה כל תמיכה
9 כספית או אחרת, לרבות סיוע בהשגחה על ילדיה, והחמור מכל, א(2) ניסה לפגוע
10 במקום עבודתם של המשיבה ושל אביה כדי לפגוע במטה לחמה ולהותירה ללא
11 הכנסה. מקובלת עליו קביעתו של בית המשפט קמא כי האופי הזדוני של
12 הפרסומים, והמניע העומד מאחוריהם, מצדיקים החמרה בפסיקת הפיצויים...".
13
14 49. לאב לא רק שלא עומדת חזקת תום הלב, אלא הפרסומים שביצע, ועדותו לפניי, מקיימים
15 את החזקה בדבר חוסר תום לב.
16
17 50. סעיף 16 לחוק, שכותרתו 'נטל ההוכחה' קובע:
18
19 (א) הוכיח הנאשם או הנתבע שעשה את הפרסום באחת הנסיבות האמורות בסעיף 15
20 ושהפרסום לא חרג מתחום הסביר באותן נסיבות, חזקה עליו שעשה את הפרסום
21 בתום לב.
22 (ב) חזקה על הנאשם או הנתבע שעשה את הפרסום שלא בתום לב אם נתקיים
23 בפרסום אחת מאלה:
24 (1) הדבר שפורסם לא היה אמת והוא לא האמין באמיתותו;
25 (2) הדבר שפורסם לא היה אמת והוא לא נקט לפני הפרסום אמצעים
26 סבירים להיווכח אם אמת הוא אם לא;
27 (3) הוא נתכוון על ידי הפרסום לפגוע במידה גדולה משהיתה סבירה להגנת
28 הערכים המוגנים על-ידי סעיף 15"
29
30 51. כעולה מהממצאים, שנקבעו על ידי לעיל, תוכן הדוא"ל, טווח תפוצתו, ועדות האב לפניי,
31 מוכיחים כי האב נכשל בפרסום לא זהיר ולא מידתי, ולא יזכה להגנות סעיף 15 לחוק,
32 המותנות בתום לב. הפרסום חורג מהסבירות בכל מישור, והאב הודה כי ביקש להגביר את
33 הנזק ואת תפוצת דבריו, ואף היה עושה יותר, לו יכול היה. כך לגבי מקום עבודתה של הבת
34 העיד: "לא ידעתי את כמות האנשים שיש בחברה ולא מעניין אותי לדעת כמה. זה חבל שזה
35 רק 350 אנשים הלואי שכל ישראל היו יודעים עליהן" (פרו', עמ' 6, ש' 21-22).
36
37
38

בית משפט לענייני משפחה בקריות

כ"ז אדר א' תשפ"ד, 07 מרץ 2024

תמ"ש 15429-01-20 הבת והאם נ' האב

52. המלומד א' שנהר בספרו, שנזכר לעיל, בעמ' 264 כותב על תוכן הפרסום וסגנונו:

"על תום לבו של המפרסם או על העדרו ניתן ללמוד גם מהפרסום עצמו. פרסום זהיר ומתון בלשונו, שאינו פוגע בנפגע מעבר לסביר על פי מטרת ההגנה הספציפית שבמסגרתה הוא נדרש, ילמד על תום לבו של המפרסם ואף עשוי להקים לו את החזקה שעשה את הפרסום בתום לב... מאידך גיסא יצירת דרמטיזציה בפרסום באמצעות הכללה מודעת של פרטים לא מדויקים או השמטה של פרטים חשובים, עשויות להעיד על חוסר תום לבו של המפרסם. ניסוח בוטה ומעליב בצורה בלתי סבירה עשוי להעיד על העדר תום לבו של המפרסם ואך לגרום לכך שלא תעמוד לו החזקה שעשה את הפרסום בתום לב...".

הנזק

53. משקבעתי כי מתקיים פרסום לשון הרע, ולא עומדת לאב כל הגנה, נפנה לבחינת הפיצוי הראוי.

54. כבר עתה יצויין כי התובעות לא הוכיחו נזק. הן לא הביאו עדים או הציגו ראיות לפגיעה במעמדן בקהילה או במעמדה של הבת במקום העבודה או מול בעלה. בחקירת הבת השיבה כי לא פוטרה, אך קידומה עוכב. היא אמנם קודמה אך לדבריה היה הדבר בשנת 2020. שתיחן העידו כי נקראו לשיחה ע"י נציגת הקהילה שקיבלה את הדוא"ל, וכי אנשים התרחקו מהן. האם אף העידה על נטילת כדורים. דווקא עובדה כזו נקל להוכיח, אך זאת לא נעשה, והחזקה בדבר אי הבאת ראיות עומדת לחובת האם בעניין זה.

55. ניתן לקבל את טענת התובעות כי ביקשו להמעיט בהשפעת הפרסום, ולכן לא ביקשו מהנמענים למסור עדות לטובתן ובכך להמשיך ולהעלות את הנושא לסדר היום. הדבר נתמך בכך שלמרות שהפרסום נעשה בסוף שנת 2017 לא פעלה מי מהתובעות ביחס אליו בכל דרך. התובעות לא פירסמו תגובה באותה תפוצה ("השב לכולם"), דבר שהינו קל ביותר לביצוע, התובעות לא פנו לנתבע עד לשנת 2019 (מכתב ב"כ התובעות מיום 22/4/19 נספח ב' לתע"ר), וגם הגישו את התביעה רק בשנת 2020, הרבה לאחר הגשת כתב ההגנה בתביעה הקודמת. המדובר בשיהוי, שלא ניתן לו הסבר משכנע.

56. לא ברור מדוע הצהירו התובעות כי גילו אודות הדוא"ל ביום 30/7/17 (סעיף 8 לתע"ר), כאשר כל הראיות מצביעות על כך שהוא נשלח ביום 18/12/17. אין זאת אלא שהתייחסו לדוא"ל אחר, שנשלח מאת העד מר --- אל האב ומהאב אל הבת ביום 30/7/17, ונדון בתביעה הקודמת. אמנם מותב זה אינו קורא [שפה זרה], אך פרטי השולח, הנמען והתאריכים בדוא"ל כתובים באנגלית ובספרות.

בית משפט לענייני משפחה בקריות

כ"ז אדר א' תשפ"ד, 07 מרץ 2024

תמ"ש 15429-01-20 הבת והאם נ' האב

57. טענות התובעות לנזק באי נעימות ובושה (פרו' עמ' 10, ש' 17-1) הינן תוצאה טבעית של תוכן הדוא"ל ותפוצתו, ואינן דורשות הוכחה.

58. על כך ניתן לשקול פיצוי התובעות לפי סעיף 7א לחוק:

במשפט בשל עוולה אזרחית לפי חוק זה רשאי בית המשפט לחייב את הנתבע לשלם לנפגע פיצוי שלא יעלה על 50,000 שקלים חדשים, ללא הוכחת נזק (ב)

במשפט בשל עוולה אזרחית לפי חוק זה, שבו הוכח כי לשון הרע פורסמה בכוונה לפגוע, רשאי בית המשפט לחייב את הנתבע לשלם לנפגע, פיצוי שלא יעלה על כפל הסכום כאמור בסעיף קטן (ב), ללא הוכחת נזק". (ג)

59. בשיקול הדעת בעניין גובה סכום הפיצוי ישנם מספר שיקולים. ראשית, וכאמור לעיל בעניין פיצוי בגין לשון הרע בסכסוכי משפחה, מקובלת עלי הגישה כי יש לנקוט בפיצוי מתון, לאור אופי הסכסוכים המשפחתיים. ראו רישת הציטוט בסעיף 49 לעיל.

60. מן הצד האחר יש להתייחס להיקף הפגיעה, לקהילה, אליה הופנה הפרסום ולהתנהגות הניזוק והמזיק.

"בפסיקת פיצויים בגין לשון הרע יתחשב בית המשפט, בין היתר, בהיקף הפגיעה, במעמדו של הניזוק בקהילתו, בהשפלה שסבל, בכאב ובסבל שהיו מנת חלקו ובתוצאות הצפויות מכל אלה בעתיד. הבחינה היא אינדיווידואלית. אין לקבוע "תעריפים". בכל מקרה יש להתחשב בטיב הפרסום, בהיקפו, באמינותו, במידת פגיעתו ובהתנהגות הצדדים. אכן, התנהגותו של הניזוק לפני פרסום ולאחריו עשויה להוות אמצעי שבעזרתו ניתן לעמוד על נזקו. בדומה, התנהגותו של המזיק אף היא עשויה להשפיע על שיעור הנזק והערכתו. כך, למשל, התנצלות על דברי לשון הרע עשויה להקטין את הנזק שהם גרמו ובכך להשפיע על שיעור הפיצויים (ראו סעיף 19 לחוק). חומרת הפגיעה ברגשותיו של הניזוק ובשמו הטוב נמדדת לעתים בחומרת מעשיו וביטוייו של המזיק. ודוק, אין בכך פיצוי עונשי. זהו נזק מוגבר המביא לפיצוי מוגבר (aggravated) בשל התנהגות המזיק. כך, למשל, מזיק היודע כי דבריו אינם אמת והעושה כל מאמץ בבית המשפט להוכיח את אמינותם, עשוי לגרום להגברת נזקו של הניזוק ובכך להגביר את הפיצוי שלו הוא יהיה זכאי" (רע"א 4740/00 לימור אמר נ' אורנה יוסף, פ"ד נה(5) 510, 525 (2001)).

לעניין מטרת הפיצוי, נקבע ברע"א 4740/00 דלעיל:

בית משפט לענייני משפחה בקריות

כ"ז אדר א' תשפ"ד, 07 מרץ 2024

תמ"ש 15429-01-20 הבת והאם נ' האב

1 "הפיצוי התרופתי בגין לשון הרע נועד להשיג שלושה יעדים: לעודד את רוחו
2 (consolation) של הניזוק שנפגעה בגין לשון הרע; לתקן (repair) את הנזק
3 לשמו הטוב; למרק (to vindicate) את זכותו לשם הטוב שנפגעה בגין לשון הרע
4 (ראו גטלי, שם [42], בעמ' 201). לשם השגתן של מטרות תרופתיות אלה אין
5 להסתפק בפיצוי סמלי, אך גם אין להטיל פיצויים העולים על שיעור הנזק שנגרם.
6 הפיצוי התרופתי לא נועד אך להצהיר על הפגיעה. הוא גם לא נועד להעשיר את
7 הנפגע. הפיצוי התרופתי נועד להעניק פיצוי מלא על הנזק שנגרם – לא פחות ולא
8 יותר" (עמ' 524-525 לפסק הדין).

9
10 61. דווקא העובדה שהפרטים, שחשף האב בפני הקהילה והמעסיק, הינם מתוך סכסוך
11 משפחתי, מחמירה את הפגיעה בשמן של הבת והאם ובפרטיותן.

12
13 62. בין השיקולים בקביעת סכום הפיצוי הינו יעד תפוצתו. בתמ"ש (טבריה) 70277-11-17 פלוני
14 נ' אלמוני, 11.2.2020, שדן בפרסום לשון הרע על שוחט בקהילה חרדית כי מדובר בנסיבות
15 מיוחדות. אמנם השוחט הינו בעל תפקיד ציבורי, שלא כבענייננו, אך לקהילה הסגורה
16 משמעות מיוחדת:

17
18 "בנסיבות מקרה דנן, הצדדים המעורבים ומערכת היחסים ביניהם, מביאה
19 למסקנה חד משמעית כי מדובר בפרסום בחוסר תום לב, אשר פורסם בכוונת זדון
20 ורצון של הנתבעים לבייש את התובע ולפגוע בו ובעבודתו, ואין המדובר בפרסום
21 אמת או בפרסום בתום לב. כל זאת, הן לאור המניע של המפרסמים והן לאור סגנון
22 הפרסום".

התנצלות

23
24 63. התובעות עתרו לחיוב האב בפרסום התנצלות בנוסף לפיצוי. לו היה האב מתנצל, אפשר
25 שהיתה עומדת לו הקלה, כאמור בסעיף 19(4) לחוק: "הוא התנצל בשל הפרסום, תיקן או
26 הכחיש את הדבר המהווה לשון הרע...". אולם כאמור בציטוטים מתוך הפרוטוקול האב
27 אינו מתחרט, ואף העיד כי היה ממשיך ומפיץ את הדברים (ראו סעיף 37 לעיל: "אני הייתי
28 עושה זאת גם היום").

הפיצוי

29
30
31 64. הפיצוי המירבי ללא הוכחת נזק הוגבל בחוק ל-50,000 ₪ ועד כפל הסכום כאשר הוכחה
32 כוונה לפגוע. הסכום צמוד למדד. אין הכוונה כי הסכומים יהיו סכומים מוחלטים לכל
33 תביעה, ללא תלות בנזק שהוכח. יפים דברי הביקורת של כב' השופט ג' היימן בפסק הדין,
34 אליו הפנה ב"כ האב, ת"א (שלום תל אביב יפו) 20534-06-18 ליאת נחום-קופלנד נ' מימון
35 (מומי) פ"ר, 31.12.2019, וגם קביעתו לעניין הפיצוי בגין פרסום באתר פייסבוק של עסק:
36

בית משפט לענייני משפחה בקריות

כ"ז אדר א' תשפ"ד, 07 מרץ 2024

תמ"ש 15429-01-20 הבת והאם נ' האב

1
2 "לבסוף, גם במסלול של תביעה לפיצוי ללא הוכחתו של נזק עשוי להיות משקל,
3 כחלק מן השיקולים הרלוונטיים, לשאלה אם הוצג נזק או שלא. הפגיעה
4 המוראלית, היינו, נזק שאיננו ממוני, היא ברורה על פניה ואינה מצריכה העמקה.
5 אינני מקל בה ראש, כל עיקר. ברם מה שלא הוצג לפני, ולו בראשית של ראיה אף
6 מבלי חובה להוכיחו, הוא נזק לעסקיהן של התובעות. נזק שכזה יכל להתבטא,
7 למשל, בביטולן של עסקאות, בהגבלתן, באמירות אלו ואחרות של מי, שעושים
8 עסקים עם התובעות, בפגיעה כלכלית בתובעות וכיוצא באלה ענינים, שעלול
9 ביטוי פוגעני, הקשור למהלך-עסקיהן, לגרום. דומני כי נזק שכזה לא ארע ועל כך,
10 כמובן, ראוי לברך. ברם יש לתן לכך משקל בקביעתו של סכום-הפיצוי המבוקש,
11 כאמור אפילו במסלול זה שבו לא נדרשות התובעות להוכיח נזק כתנאי לעצם-
12 פיצוין".

13
14 65. לאחר ששקלתי את מכלול השיקולים, כפי שנדונו בפסיקה ופורטו לעיל, אני מוצאת כי
15 הולם לפצות את התובעות בגין הבושה והפגיעה בשם הטוב בקהילה סגורה ולתובעת גם
16 במקום עבודה, והכל בכוונה לפגוע וללא חרטה או התנצלות, בסך 30,000 ₪ לבת ו-15,000
17 ₪ לאם.

18
19 66. בשיקוליי לקחתי בחשבון גם את מצבו הכלכלי של האב, כפי שנקבע בע"א 89/04 נודלמן נ'
20 שרנסקי, שאוזכר לעיל בסעיף 39:

21
22 "עמדנו על מכלול המטרות והיעדים של הסעדים בדיני לשון הרע ועל השילוב
23 המיוחד שבהם, הכורך את הסעד התרופתי, קרי: השבת מצב הנפגע לקדמותו,
24 ביחד עם יסודות של ענישה, הרתעה, והטמעת מסרים חינוכיים בציבור במסגרת
25 הסעדים המושגים... התכליות האחרות המתלוות לסעדים בעולת לשון הרע
26 הקשורות בפן העונשי-הרתעתי ובפן החינוכי פותחות בפני בית המשפט שער רחב
27 לשיקולים מגוונים בתחום הסעדים בלשון הרע, המאפשרים ומצדיקים
28 התחשבות בגורמים שונים החורגים משיקולי הטבת הנזק גרידא. בגדרם של
29 שיקולים רחבים אלה ניתן לשקול, בין היתר, את זהותו של הפוגע, ולתת משקל
30 יחסי למצבו האינדיבידואלי מבחינה אישית, כלכלית, והיקף יכולתו לעמוד בחובת
31 הפיצוי המושתת עליו כמרכיב בהשגת תוצאה ראויה וצודקת, המגלמת בתוכה
32 מכלול שיקולים, וחותרת לנקודת איזון ראויה לא רק בתחום האחריות אלא גם
33 בתחום הנזק והסעדים. מבחינה זו, לא הרי פיצוי המושת על גוף כלכלי איתן,
34 המסוגל לשאת בו, ואף לתמחר אותו בין סיכוניו, ולבטחו, לפיצוי המושת על אדם
35 פרטי, דל אמצעים, הנדרש לפורעו משארית משאביו, לדרדרו לפת לחם ואף
36 להוליכו לעבר הליכי פשיטת רגל. ההתחשבות בהיבט האינדיבידואלי במסגרת
37 התכלית ההרתעתית-חינוכית שבסעדי לשון הרע מצדיקה, בין שאר השיקולים

בית משפט לענייני משפחה בקריות

כ"ז אדר א' תשפ"ד, 07 מרץ 2024

תמ"ש 15429-01-20 הבת והאם נ' האב

1 הרלבנטיים לפיצוי, גם מתן משקל יחסי ראוי למצבו של המפרסם, וליכולותיו
2 הכלכליות והאישיות".

3

4

5

6

סיכום

7 67. התביעה התקבלה חלקית בלבד, ונפסק פיצוי ללא הוכחת נזק, לתובעת מס' 1 בסך 30,000
8 ₪ ולתובעת מס' 2 בסך 15,000 ₪.

9

10 68. הנתבע ישלם לתובעות יחד (לפי יחס סכומי הפיצוי לכל אחת) הוצאות משפט ושכר טרחת
11 עו"ד בסך 5,000 ₪ ועוד מס ערך מוסף.

12

13 69. פסק הדין המתוקן יהיה מותר לפרסום לאחר השמטת פרטים מזהים.

14

15 המוכירות תדוור את פסק הדין המתוקן לב"כ הצדדים ותסגור את התיק.

16

17 ניתן היום, כ"ז אדר א' תשפ"ד, 07 מרץ 2024, בהעדר הצדדים.

18

גילה ספרא-ברנע, שופטת

19